

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Brno, Zemědělská 1a, 613 00 Brno

Brno 21.7. 2014

UKZUZ 055168/2014

Zpráva č. 15 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 7.7. do 20.7.2014

1. Počasí

Ve sledovaném období panovalo typické letní počasí s vysokými teplotami, s jasnou až polojasnou oblohou a lokálními bourkami. Pouze v prvním týdnu se na několik dnů ochladilo na 20 °C přes den a 10 až 15 °C v noci a bylo deštivo. Po většinu dnů sledovaného období však teploty přes den sahaly na 30 až 34 °C, v noci na 18 až 21 °C. Srážkové úhrny byly velmi rozdílné, většinou se vyskytovaly lokální srážky bouřkového charakteru. Napršelo 0 až 50 mm.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Stále jsou např. na okrese Znojmo lokality, kde téměř nepršelo a na lehčích půdách jsou místy nezvratně poškozeny porosty kukuřice a cukrovky suchem. Na lokalitách, kde byly během bouřek silné srážky, polehly obilniny.

Pokračuje sklizeň ozimých i jarních obilovin, ozimé řepky, hrachu setého, brambor, papriky, salátů, zelí, okurek, meruněk. Začala sklizeň broskví a nektarinek.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 89 - 92 BBCH)

Růstová fáze: plná zralost: zrno je tvrdé, jen s obtíží je lze nehtem palce zlomit až mrtvá zralost: zrno již nelze nehtem palce stisknout ani zlomit

Lokální nárůst **černě obilnin (*Cladosporium* spp., *Stemphylium* spp.)** v klasech až na střední intenzitu byl zjištěn na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma), Blansko (Lysice, 11.7.), Břeclav (Ladná, 10.7.).

První výskyt **stéblolamu (*Oculimacula yallundae*)** na bázích stébel byl zjištěn v okrese Vsetín Kunovice, 15.7.).

První výskyt larev **kyjatky osenní (*Sitobion avenae*)** byl pozorován na okrese Brno-venkov (Tuřany, 12.7.).

První výskyt imag **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** ve feromonovém lapači byl zjištěn v okrese Blansko (Touboř, 11.7.).

PŠENICE JARNÍ (RF 85 - 89 BBCH)

Růstová fáze: těstovitá zralost: obsah zrna ještě měkký, ale suchý, deformace tlakem nehtu reverzibilní až plná zralost: zrno je tvrdé, jen s obtíží je lze nehtem palce zlomit

Ohniskové silné zaplevelení porostu **ovsem hluchým (Avena fatua)** bylo pozorováno na okrese Břeclav (Hrušky, 10.7.).

JEČMEN OZIMÝ (RF 89 - 92BBCH)

Růstová fáze: plná zralost: zrno je tvrdé, jen s obtíží je lze nehtem palce zlomit až mrtvá zralost: zrno již nelze nehtem palce stisknout ani zlomit

První výskyt **černí obilnin (Alternaria spp., Cladosporium spp.)** v klasech byl zjištěn na okrese Břeclav (Moravská Nová Ves, 7.7.).

KUKUŘICE SETÁ (RF 51-69 BBCH)

Růstová fáze: počátek metání lat: lata v pochvě dobře znatelná až konec květu: vlákna blizen úplně suchá

Nezvratné **horkostní a suchostní poškození kukuřice** pokračuje na okrese Znojmo (Božice, Jaroslavice, Lechovice, Strachotice, Velký Karlov).

Další vrchol náletu **zavíječe kukuřičného (Ostrinia nubilalis)** do světelného lapače byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Chylice, 8.7.).

Škodí housenky, které vyžirají dřev lodyh a větve kukuřičných palic. Ve stéblech a v listenech palic jsou kruhové otvory po žíru housenek, obvykle se shlukují a trusu housenek. Při silném poškození stébla dochází k jeho zlomení. Dále tento škůdce způsobuje nepřímé ztráty vlivem sekundárních infekcí houbových a bakteriálních chorob. Přezimuje dorostlá housenka ve spodních částech stébel kukuřice (posklizňových zbytcích). Na jaře se zakuklí a poté se vylíhne motýl. Samičky kladou vajíčka na spodní stranu listů kukuřice ve skupinách (snůškách).

Z preventivních metod ochrany je důležité dodržovat osevní postup a provádět místo minimalizace hlubokou orbu, nejlépe v kombinaci s dokonalým rozdrčením posklizňových zbytků. Při drcení je převážná část housenek mechanicky zničena. Drcení je nutné provést co nejdříve po sklizni, neboť báze rostliny po sklizni vysychá a housenka se stěhuje ve stéble níže k povrchu půdy nebo až pod povrch půdy.

Přímá ochrana – signalizace ošetření se odvíjí od letu imag do světelného lapače nebo dle sum efektivních metod. Chemické ošetření by se mělo provést týden po maximu náletu motýlů.

Úlovky ze světelných lapačů jsou zveřejňovány na webových stránkách <http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/skodlive-organizmy/nalety-skudcu-do-svetelnych-lapacu.html>.

Sumy efektivních teplot (SET) na adrese: http://eagri.cz/public/app/srs_pub/omor/app?service=page/SET.

Lokální střední až silný výskyt imag **bázlivce kukuřičného (Diabrotica virgifera)** na listech a palicích byl sledován na okrese Znojmo (Hnízdo, Valtovice). První výskyty imag ve feromonových lapačích zaznamenány na okrese Břeclav (Horní Bojanovice, 7.7., Velké Pavlovice, 6.7.), Zlín (Kvítkovice, 7.7.), Uherské Hradiště (Huštěnovice, 8.7.), Vsetín (Lhota u Kelče, 15.7.), Hodonín (Vnorovy, 14.7.). Střední výskyt ve feromonových lapačích byl sledován na okrese Břeclav (Horní Bojanovice, 17.7.). Silný výskyt zaznamenán opakovaně na okrese Břeclav (Týnec, 7.7., 10.7., 14.7.).

Pozorování se provádí v porostech všech typů kukuřic v oblasti kontinuálního šíření, přednostně na pozemcích osetých kukuřicí i v předchozím roce nebo s výskytem plevelných rostlin-výdrolu kukuřice v následné plodině v předchozím roce, nebo na pozemcích se zkráceným osevním postupem. Monitoring výskytu dospělců na lepových deskách se provádí minimálně jednou týdně v období od 20. června do poloviny října.

Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při setí nebo v době líhnutí larev. Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujícím práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

OLEJNINY

MÁK SETÝ (RF 70-74 BBCH)

Růstová fáze: zrání tobolek až fáze vyvinuté tobolek - zelená zralost

Plošný silný výskyt **padlí máku (*Erysiphe cichoracearum*)** na stvolech i listech byl nalezen na okrese Znojmo (Derflice, Strachotice, 16.7.). Hodonín (Prušánky, Josefov, 17.7.).

Plošný silný výskyt **molice vlašovičnickové (*Aleyrodes proletella*)** na listech byl sledován na okrese Znojmo (Derflice, Strachotice, 16.7.).

Plošný silný výskyt **mšice makové (*Aphis fabae*)** na listech byl zjištěn na okrese Znojmo (Derflice, Strachotice, 16.7.).

SLUNEČNICE (RF 63-67 BBCH)

Růstová fáze: počátek květu: trubkovité květy ve vnější třetině terče kvetou (volné tyčinky a blizny) až dokvétání: trubkovité květy ve vnitřní třetině terče kvetou (volné tyčinky a blizny)

První výskyt **alternáriové skvrnitosti slunečnice (*Alternaria alternata*)** byl objeven na okrese Znojmo (Micmanice, 14.7.), Uherské Hradiště (Chylice, 16.7.).

Lokálně střední výskyt imag **mšice makové (*Aphis fabae*)** byl zaznamenán na okrese Břeclav (Moravský Žižkov, 17.7.).

ŘEPKA OZIMÁ (RF 89-99 BBCH)

Růstová fáze: plná zralost: téměř veškerá zrna na rostlině černá a tvrdá až sklizňová zralost

Lokálně silný výskyt **bílé hniloby řepky (*Sclerotinia sclerotiorum*)** na stoncích sklizeného porostu zaznamenán na okrese Břeclav (Zaječí, 10.7.).

OKOPANINY

CUKROVKA (39 BBCH)

Růstová fáze: plodina úplně zapojena v porostu, listy pokrývají 90% povrchu půdy

První výskyt **alternáriové skvrnitosti řepy (*Alternaria alternata*)** na listech byl sledován na okrese Znojmo (Micmanice, 14.7.).

První výskyt **cerkosporové listové skvrnitosti řepy (*Cercospora beticola*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Vrbovec, 17.7.), Blansko (Bořítov, 11.7.).

Na okrese Blansko (Bořítov, 11.7.) byly na listech objeveny miny **vrtalkovitých (*Agromizidae* spp.)**

ŘEPA KRMNÁ (37 - 39 BBCH)

Růstová fáze: listy pokrývají 70% povrchu půdy až plodina úplně zapojena v porostu, listy pokrývají 90% povrchu půdy

První výskyt **fómové listové skvrnitosti řepy (*Pleospora betae*)** na listech byl objeven na okrese Břeclav (Moravská Nová Ves, 11.7.).

První výskyt **padlí řepy (*Erysiphe betae*)** na listech byl nalezen na okrese Znojmo (Hodonice, 17.7.).

BRAMBOR (RF 79-87 BBCH)

Růstová fáze: první bobule odpadávají až stonky zažloutlé

První výskyt **plísňě bramboru (*Phytophthora infestans*)** na listech byl zjištěn v okrese Vsetín (Kunovice, 15.7.), Lokálně střední výskyt zaznamenán na okrese Břeclav (Ivaň, Němčičky, 9.7.).

První výskyt **terčovitě skvrnitosti bramboru (*Alternaria solani*)** na starších listech byl zjištěn v okrese Vsetín (Kunovice, 15.7.).

Lokálně střední výskyt larev L3 až L4 **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** na listech byl zjištěn na okrese Blansko (Rozsídka, 16.7.).

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

PÍČNINY

VOJTĚŠKA (RF 25-27 BBCH)

Lokálně střední výskyt imag **mšice makové (*Aphis fabae*)** na stoncích a květenstvích byl zaznamenán na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 10.7.).

První výskyt imag **obaleče vojtěškového (*Cydia medicaginis*)** ve feromonovém lapáku zaznamenán na okrese Blansko (Jabloňany, 8.7.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 75–87 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje asi 50% (polovinu) konečné velikosti až sklizňová zralost

Další vrchol letu samců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** ve feromonovém lapači byl sledován na okrese Znojmo (Citonice, 7.7.; Hrádek u Znojma, 15.7.), Vsetín (Janišov, 30. 6.). Střední až silná intenzita výskytu imag ve feromonovém lapači byla pozorována na okrese Znojmo (Citonice, Hrádek u Znojma), Břeclav (Velké Bílovice, 14.7., 17.7.). Střední výskyt imag zaznamenán na okrese Blansko (Lysice, 10.7.).

Lokálně střední výskyt imag **obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*)** ve feromonovém lapači byl zaznamenán na okrese Blansko (Újezd u Kunštátu, 11.7.).

První výskyt imag **obaleče trnkového (Grapholita janthinana)** ve feromonovém lapači byl zaznamenán na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 10.7.).

První výskyt imag **obaleče zimolezového (Adoxophyes orana)** ve feromonovém lapači byl zaznamenán na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 17.7.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 10.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Prahová hodnota pro chemickou ochranu je překročena při zjištění jednoho a více imag za jeden den ve feromonovém lapači. Chemická ochrana se provádí 7 až 10 den po zjištění překročení prahové škodlivosti.

Střední výskyt imag **klíněnky jabloňové (Phyllonorycter blancardellus)** ve feromonových lapačích byl pozorován na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 10.7.).

Střední výskyt imag **nesytky jabloňové (Synanthedon myopa)** ve feromonových lapačích byl pozorován na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 10.7.).

PECKOVINY

SLIVONĚ (RF 76-85 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje asi 60% (polovinu) konečné velikosti až

Lokálně silný výskyt **červené skvrnitosti listů slivoně (Polystigma rubrum)** na listech byl zjištěn v okrese Břeclav (Valtice, 15.7.).

První výskyt **stříbřitosti listů slivoně (Chondrostereum purpureum)** byl zaznamenán na okrese Břeclav (Valtice, 15.7.).

První výskyt **moniliniové hniloby slivoní (Monilinia fructigena)** na plodech byl zjištěn na okrese Blansko (Lysice, 17.7.).

Další vrchol letu samců **obaleče švestkového (Cydia funebrana)** do feromonového lapače byl vyhodnocen na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 8.7.), Břeclav (Němčičky, 8.7.). Lokálně střední výskyt imag samců ve feromonovém lapači byl pozorován na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma).

Prahová hodnota pro chemickou ochranu je překročena při zjištění tří a více imag za jeden den ve feromonovém lapači. Chemická ochrana se provádí 7 až 10 den po zjištění překročení prahové škodlivosti.

MERUŇKA (RF 89 BBCH)

Růstová fáze: konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost

Výskyt **virových neštovic slivoně (Plum pox virus, PPV)** byl zaznamenán na okrese Břeclav (Nejdek, 8.7.).

Laboratorně potvrzený výskyt **fytoplazmové žloutenky peckovin (European stonefruit yellows phytoplasma, ESFY)** byl zjištěn na okrese Břeclav (Lednice, 16.7.).

Lokálně střední až silný výskyt samců **obaleče meruňkového (Enarmonia formosana)** ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma).

BROSKVOŇ (RF 79-87 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje asi 90% (polovinu) konečné velikosti až sklizňová zralost

Laboratorně potvrzený výskyt fytoplazmové žloutenky peckovin (*European stonefruit yellows phytoplasma, ESFY*) byl zjištěn na okrese Břeclav (Lednice, 17.7.).

Střední výskyt makadlovky broskvoňové (*Anarsia lineatella*) ve feromonových lapačích byl pozorován na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 10.7.). Lokálně střední intenzita poškození plodů housenkami zjištěna na okrese Břeclav (Němčičky, 14.7.).

Prahová hodnota pro chemickou ochranu je překročena při zjištění tří a více imag za jeden den ve feromonovém lapači. Chemická ochrana se provádí 7 až 10 den po zjištění překročení prahové škodlivosti

RÉVA VINNÁ (RF 75-77 BBCH)

Růstová fáze: bobule velikosti hrachu, hrozny visí až počátek uzavírání hroznů

Projevy chřadnutí a odumírání révy (*Fomitiporia mediterranea*) na listech byly sledovány v okrese Hodonín (Prušánky, Josefov, 17.7.).

Lokálně střední výskyt plísně révy (*Plasmopara viticola*) na listech byl zjištěn na okrese Hodonín (Josefov, 17.7.).

Pozorování se provádí při ukončení kvetení a dále v intervalu 14 dní až do 15.9. Na označených keřích se pozoruje 200 listů, 200 hroznů a určí se stupeň napadení.

Ošetření v období před květem, příp. v době kvetení se provádí, pokud jsou vhodné podmínky pro šíření onemocnění a byly zjištěny první primární výskyty. Za základní ošetření se považují dvě ošetření v období po odkvětu. Dále ošetřujeme dle potřeby až do fáze zaměkání. Počet a intenzita (interval 10-14 dní) závisí na vhodnosti podmínek pro šíření choroby, intenzitě růstu a typu přípravku. Potřeba ošetření by měla vycházet z metod krátkodobé prognózy a signalizace (např. Galati Vitis, SHMÚ Bratislava) s přihlédnutím k průběhu splnění podmínek pro infekci a aktuální předpovědi počasí. Optimální je porosty ošetřit preventivně před dalším splněním podmínek infekce.

Lokální střední až silné výskyty padlí révy (*Uncinula necator*) na listech i hroznech byl sledován na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, Načeratice), Hodonín (Josefov, 17.7.), Břeclav (Hrušky, 11.7.). Intenzita výskytu závisí na odrůdě, stanovišti, zvoleném systému ochrany a intervalu ošetření.

Pozorování se provádí po odkvětu až do počátku zaměkání v intervalu 14 dní. Na označených keřích se pozoruje 200 hroznů a určí se stupeň napadení.

Ohrožené výsadby se za příznivých podmínek pro šíření padlí ošetřují poprvé ve fázi 6 listů, tyto vinice se ošetřují 2x před květem. Méně ohrožené výsadby se ošetřují poprvé před květem, dále v intervalu 7-14 dnů, podle stupně ohrožení porostu a typu přípravku, až do fáze zaměkání. Potřeba ošetření by měla vycházet z metod krátkodobé prognózy a signalizace (např. Galati Vitis, SHMÚ Bratislava) s přihlédnutím k průběhu splnění podmínek pro infekci a aktuální předpovědi počasí.

Vrchol letu samců obalečika jednopásného (*Eupoecilia ambiguella*) druhé generace byl vyhodnocen v okrese Břeclav (Němčičky, 8.7.). Ve sledovaném období byly nálety slabé a koncem období nulové.

Intenzita letu samců druhé generace obaleče mramorovaného (*Lobesia botrana*) byla ve sledovaném období všeobecně slabá.

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu 1. nebo 2. generace. Proti 1. generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti 2. generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při 2 až 3 denním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možné ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

ZELENINA

ZELÍ HLÁVKOVÉ (RF 45-47 BBCH)

Růstová fáze: dosažení 50% očekávaného průměru hlávky až dosažení 70% očekávaného průměru hlávky

První výskyt housenek **běláska řepového (*Pieris rapae*)** na listech a mladých hlávkách byl zjištěn na okrese Blansko (Bořítov, 11.7.), Břeclav (Hrušky, 10.7.).

OKURKA SETÁ (RF 72 BBCH)

Růstová fáze: druhý plod na hlavním výhonu dosáhl typickou velikost a tvar

První výskyt **plísně dýňovitých (*Pseudoperonospora cubensis*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Tasovice, 17.7.), a na okrese Břeclav (Němčičky, 16.7.).

CIBULE (RF 47 BBCH)

Růstová fáze: začátek zalamování listů u 10% rostlin

První výskyt imag **třásněnek (*Thysanoptera spp.*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 16.7.).

Za OBO Brno zpracovala Ing. Eliška Kopřivová